

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoCsp/6/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120417506
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:6120417506.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava - Petržalka, IČO: 35 724 803, zastúpený: Remedium Legal, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava - Petržalka, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., H. X, o zaplatenie 14.000,29 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 11Csp/1/2021-185 zo dňa 05.11.2021, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Súd žalobu zamietá.
II. Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou podanou v rámci upomínacieho konania na Okresný súd Banská Bystrica domáhal toho, aby súd uložil žalovanej zaplatiť mu sumu 14.000,29 eura s úrokmi z omeškania 5 % ročne zo sumy 10.955,70 eura od 25.03.2020 do zaplatenia. Nárok odôvodnil tým, že jeho právny predchodca, Slovenská sporiteľňa a.s., uzatvoril so žalovanou 24.03.2016 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorá podľa jeho názoru obsahovala všetky povinné náležitosti v zmysle zákona. Keďže žalovaná úver riadne nesplácala, listom zo dňa 02.12.2019 veriteľ vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a svoju pohľadávku na základe zmluvy z 24.03.2020 postúpil žalobcovi. Tá predstavuje neuhradenú istinu úveru 10.955,70 eura, neuhradený riadny úrok 2.639,59 eura, neuhradený úrok z omeškania 353,12 eura a neuhradené poplatky 51,88 eura.

Voči Okresným súdom Banská Bystrica vydanému platobnému rozkazu podala žalovaná odpor, v ktorom spochybnila výšku žalovanej sumy, tvrdiac, že uhradila viac splátok, argumentujúc taktiež tým, že úver je bezúročný a bez poplatkov nakoľko zmluva neobsahuje všetky zákonné náležitosti.

Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že dňa 24.03.2016 bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere medzi Slovenskou sporiteľňou a.s. ako veriteľom a žalovanou ako dlžníkom pod č. XXXXXXXXXXXX. Hneď v článku I. sú uvedené základné podmienky úveru nasledovne: výška úveru - 13.000,- eur; druh úveru - spotrebný úver na čokoľvek; úroková sadzba - fixná do splatnosti 11,90 % p.a.; zľava z úrokovej sadzby - vo výške a za podmienok uvedených vo zverejnení s výslednou výškou po zľave 9,90 % p.a.; počet splátok 96; výška splátky 206,11 eura mesačne 20. deň v mesiaci s tým, že výška poslednej splátky je uvedená v splátkovom kalendári; prvá splátka splatná 20.05.2016, konečná splatnosť úveru 20.04.2024; RPMN 11,60 %; uvedené sú aj predpoklady použité na výpočet RPMN; priemerná hodnota RPMN 9,93 %; celková čiastka na zaplatenie 19.784,81 eura; odplata 10,55 % p.a.;

poplatok za poistenie k úveru 6,97 eura mesačne splatný v termíne a periodicite splátky úveru, zároveň sa však konštatuje, že bankou sa poistenie nevyžaduje. Uvedené je aj č.ú., na ktorý sa poskytuje úver. Pre riadne nesplácanie úveru veriteľ zo zmluvy opakovane vyzýval žalovanú k úhrade dlžných splátok s upozornením na právo veriteľa vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru. Písomnosti boli žalovanej zasielané poštou a ku dňu 01.12.2012 pre omeškanie so splácaním viac ako 3 mesiace vyhlásila Slovenská sporiteľňa, a.s. pohľadávku za splatnú a žalovanú vyzvala k úhrade sumy 13.437,19 eura v lehote 15 dní. Následne bola žalovaná opätovne vyzvaná k úhrade dlhu s upozornením na právo veriteľa postúpiť pohľadávku tretej osobe, k čomu došlo zmluvou o postúpení pohľadávok č. XXXX/XXXX/CE z 24.03.2020. Súd prvej inštancie zistil, že žalovaná na úhradu záväzku zo zmluvy zaplatila 4.534,44 eura, pričom poslednú úhradu poukázala 20.02.2018. Do omeškania sa prvýkrát dostala so splátkou splatnou 20.03.2018.

Posudzujúc zistený skutkový stav v kontexte s námietkami žalovanej o tom, že zmluva neobsahuje všetky povinné zákonné náležitosti dospel súd prvej inštancie k záveru o tom, že tvrdenia žalovanej v tomto smere boli bez relevancie. Zmluva obsahuje náležitosti vyplývajúce zo zákona č. 129/2010 Z.z., § 9 ods. 2 tohto zákona. Dohodnutá odplata za poskytnutý úver zodpovedá zákonnému limitu dvojnásobku priemernej RPMN. Nenastal preto žiadny dôvod pre fikciu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Dôvod pre fikciu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru vzhľadom však súd prvej inštancie v ust. 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. poukazuje na to, že na výzvu súdu žalobcoví, aby preukázal, že jeho právny predchodca postupoval s riadnou odbornou starostlivosťou, žalobca reagoval tak, že žalovaná deklarovala príjem 425,- eur, ktorý si veriteľ overil v Sociálnej poisťovni, náklady na domácnosť boli vyčíslené na 198,09 eura a bolo vychádzané z toho, že nemá žiadne záväzky. Žalobca o tomto tvrdení doložil len jeden dôkaz a to výpis z úverového registra. Nepripojil žiadny dôkaz o tom, že by mu žalovaná poskytla ním tvrdené údaje. Podľa súdu prvej inštancie výpis z úverového registra nie je objektívnym dôkazom o úverovej zaťaženeosti žalovanej. Vyplýva z neho, že sa týka úverov poskytnutých žalovanej tým istým veriteľom, a to Slovenskou sporiteľňou, a.s. Neobsahuje prehľad o jej prípadných záväzkoch z úverových zmlúv s inými subjektami ako to poskytuje výpis z registra NRKI alebo SRBI. V predloženej výpise z úverového registra sú uvedené 4 úvery - 3 z roku 2015, posledný z 23.03.2016. Vo výpise sa konštatuje, že žalovaná má splátkové úvery vo výške 10.885,- eur a suma splátok úhrne činí 251,- eur. Výpis sa tak nezhoduje s tvrdením žalobcu, že žalovaná nemala žiadne záväzky. Súd uviedol, že žalobca súdu vôbec nepreukázal, že by preveroval príjem žalovanej, nepredložil ani report Sociálnej poisťovne, navyše vôbec nezisťoval rodinný stav žalovanej, pričom túto povinnosť mu ukladá zákon v ustanovení § 11 ods. 2 tretia veta zákona č. 129/2010 Z.z.

Nakoľko žalobca vôbec nepreukázal, že by jeho právny predchodca zisťoval príjem, výdavky, rodinný stav žalovanej pred uzavretím zmluvy a že by tieto údaje aj preveroval v príslušných databázach, dopustil sa tým hrubého porušenia povinnosti konať s riadnou odbornou starostlivosťou, čo spôsobilo zákonnú fikciu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Zároveň súd prvej inštancie vychádzal zo záveru o nemožnosti predčasného zosplatnenia úveru s poukazom na § 11 ods. 2 veta prvá zákona č. 129/2010 Z.z. vzhľadom na to, že dospel k záveru o hrubom porušení povinnosti veriteľa v súvislosti so zisťovaním a preverovaním schopnosti žalovanej splácať úver. Predčasné zosplatnenie úveru vyhodnotil ako absolútne neplatný právny úkon veriteľa pre rozpor so zákonom, a to s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. V kontexte so záverom, ku ktorému dospel, posudzoval aj platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Nakoľko v posudzovanom prípade splatnosť úveru podľa zmluvy má nastať až 20.04.2024 a keďže súd vyhodnotil predčasné zosplatnenie úveru ako absolútne neplatný právny úkon, znamená to, že v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok nebol úver splatný a preto zmluva o postúpení pohľadávok je v rozpore so zákonom a absolútne neplatná podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Znamená to nedostatok vecnej aktívnej legitímácie žalobcu. Preto žalobu ako nedôvodnú pre nedostatok vecnej aktívnej legitímácie žalobcu zamietol.

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 52, § 54a, § 101, § 103, § 39, na ustanovenia zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy - § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1, 2, § 7 ods. 1, 2, 4, 15, 16, § 17 ods. 1.

Výrok o nároku na náhradu trov konania odôvodnil ustanovením § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, majúci za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Žalobca uviedol, že právne posúdenie veci v otázke skúmania bonity bolo nesprávne. Spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov pokiaľ došlo k hrubému porušeniu povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom za hrubé porušenie sa považuje buď posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Je tak zrejmé, že pokiaľ veriteľ neskúmal bonitu spotrebiteľa ani jedným z týchto spôsobov, vtedy sa považuje úver za bezúročný a bez poplatkov. Ak však posudzoval bonitu aspoň jedným zo spôsobov uvedených v ustanovení § 7 ods. 1, ako to bolo v prejednávanej príhode, potom nemohlo dôjsť k hrubému porušeniu povinnosti veriteľa posudzovať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou nakoľko zákonodarca v právnej norme uviedol slovo „alebo“. Ide o výrokovú spojku (disjunkciu), ktorá v právnej logike predstavuje vylučovací vzťah dvoch hypotéz. Žalobca riadne preukázal splnenie povinnosti ohľadne skúmania bonity, výpis z úverového registra je súčasťou spisu. Poukázal na to, že je dôležité, aby bol vykonaný dopyt v čase posudzovania bonity a podpisu zmluvy, čo sa udialo. Podstatnou skutočnosťou je taktiež to, či existuje záznam v stĺpci dátum/čas, ktorý predchádzal posúdeniu (podpisaniu zmluvy) a nebol starší ako 30 dní, čo taktiež splnené bolo (posúdenie bonity 23.03.2016). V konkrétnom prípade bol dopyt vykonaný deň pred podpisom zmluvy a bonita bola vypočítaná správne na základe výsledkov dopytu. Primárna návratnosť, ako bolo v konaní tvrdené a v čase vyhlásenia rozsudku nesporné, bola overená tak, že klientom bol deklarovaný príjem 425,- eur, náklady na domácnosť: 198,09,- eura, existujúce záväzky: 0,- eur, ukazovateľ schopnosti splácať (disponibilný zostatok 227,- eur) : $425 - 198,09 = 226,91$ eura. Splátka poskytnutého úveru bola nižšia ako disponibilný zostatok, podmienka primárnej návratnosti disponibilným príjmom klienta bola splnená. Existujúce splátky úverov a úverová história klienta boli overené dopytom do úverového registra, nielen internej databázy postupcu, pričom túto skutočnosť žalobca riadne preukázal pripojením výstupu z registra. Žalobca uviedol, že je možné právne uzavrieť, že konajúci súd v napadnutom rozhodnutí de facto novelizuje zákonodarcom prijaté znenie zákona, ktoré celkom jednoznačne uvádza, za akých konkrétnych podmienok možno hovoriť o hrubom porušení povinností zo strany dodávateľa, čo je však v právnom štáte neprípustné, nakoľko súd je povinný plnú právnu normu aplikovať. Súd tak nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalobcu napadnutý rozsudok je v časti skúmania bonity prekvapivý a nepredvídateľný keďže za nespornosti skutkových tvrdení podložených relevantnými dôkazmi súd bez akejkoľvek procesnej aktivity žalovaného (čo do popretia týchto skutkových tvrdení) tieto sám iniciatívne a tendenčne poprie a dospeje k svojvoľnému záveru o neskúmaní bonity postupcom. Výklad ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch súd poňal nadmerne extenzívne pokiaľ vyžaduje od dodávateľa povinnosti, ktoré mu zákonodarca neuložil, čo malo za následok vyvodenie nesprávneho právneho záveru súdu. Žalobca tiež uviedol, že nie je podľa neho možné automaticky „od stola“ hodnotiť porušenie povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a de facto právne zastupovať spotrebiteľa. Výsluch strany - žalovaného bol pritom v tomto spore možno viac ako žiaduci. Nesprávny je záver súdu prvej inštancie aj vo vzťahu k (ne)možnosti postúpenia. Podľa žalobcu pre platné postúpenie pohľadávky nie je podmienkou vyhlásenia mimoriadnej splatnosti veriteľom. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp.zn. 16Co/31/2020 z 03.09.2020. Žalobca poukázal na to, že ak súd dospel k záveru, s ktorým sa žalobca nestotožňuje, a síce, že postupca nebol oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru - potom táto skutočnosť v žiadnom prípade neznamená neplatnosť postúpenia pohľadávky a súd mal (a mohol) žalobcovi priznať nárok na zaplatenie splátok úveru, ktoré nadobudli splatnosť ku dňu vyhlásenia rozsudku. Žalobca preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie preskúmal a zmenil ho tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie, alebo aby rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 CSP) oprávnenou osobou (§ 359 CSP) preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v rozsahu vyplývajúcom z dôvodov uvedených v odvolaní, ako aj konanie rozhodnutiu súdu predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP. Odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario). Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku zverejnil na úradnej tabuli ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 03.08.2022 (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru o tom, že odvolaniu žalobcu vyhovieť nebolo možné.

5. Odvolacia argumentácia žalobcu, vychádzajúc z jej obsahu a zdôraznenia údajných pochybení súdu prvej inštancie, bola konštruovaná na tvrdení o nesprávnosti skutkových zistení, tvrdení o nesprávnom právnom posúdení a porušení procesných práv žalobcu. Odvolací súd posúdil relevantnosť takto vymedzených tvrdení prihliadajúc na to, že v odôvodnení jeho rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

6. Nesprávne skutkové zistenia sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov alebo z vyjadrení strany nevyplývajú ani inak nevyšli počas konania najavo alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov.

7. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k tomu vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

8. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor), znemožňujúca strane realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti aktívnej účasti na konaní.

Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na faktickú meritórnú činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (Najvyšší súd Slovenskej republiky, uznesenie z 13.08.2018, sp.zn. 4Cdo104/2018).

9. Po oboznámení sa s obsahom spisu, skutkovým stavom, tak ako bol zistený súdom prvej inštancie z dôkazov vyplývajúcich z procesnej aktivity žalobcu a po oboznámení sa s právnym posúdením zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie má odvolací súd za to, že rozhodujúci záver, pre ktorý súd prvej inštancie žalobu zamietol - záver o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, vyplýva zo skutkových zistení a je správny.

10. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej aj len „zákon č. 129/2010 Z.z.“) veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

Podľa § 7 ods. 15 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. veriteľ je povinný postupovať pri poskytovaní spotrebiteľského úveru na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere obozretne a ponúkať a poskytovať spotrebiteľské úvery s odbornou starostlivosťou; vynaloženie odbornej starostlivosti je veriteľ povinný hodnoverne preukázať.

Podľa § 7 ods. 16 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. vynaložením odbornej starostlivosti sa rozumie najmä to, že veriteľ posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na získané informácie o spotrebiteľovi; ak je veriteľom veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky, posúdi schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver najmä s ohľadom na údaje získané z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa, ktorých počet sa rovná aspoň dvojtretinovej väčšine veriteľov, ktorými sú veritelia podľa § 20 ods. 1 písm. a), ktorí sú zverejnení v zozname veriteľov podľa § 8a, banky, zahraničné banky a pobočky zahraničných bánk, v čase posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

Podľa § 7 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. veriteľ podľa § 20 ods. 1 písm. a), banka, zahraničná banka a pobočka zahraničnej banky sú povinní s vynaložením odbornej starostlivosti na účely posudzovania

schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver získať a účelne využívať údaje o spotrebiteľských úveroch tak, aby boli splnené podmienky podľa odsekov 15 a 16.

Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

11. Zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch je transpozíciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008, ktorou sa v čl. 8 uložilo členským štátom zabezpečiť, aby veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdil úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy.

Zmyslom úpravy je predovšetkým ochrana spotrebiteľa, vychádzajúc z cieľov smernice sa touto úpravou ale sleduje aj širšia spoločenská ochrana.

Povinnosť veriteľa posúdiť pred uzavretím zmluvy bonitu spotrebiteľa predstavuje pre spotrebiteľa aj určitú záruku, že veriteľ bude pri poskytovaní úveru postupovať tak, aby ho do určitej miery chránil pred neschopnosťou splácať. Primárnym chráneným záujmom je tu ochrana spotrebiteľa pred nezodpovedným poskytnutím úveru, ktoré by viedlo k jeho insolvencii so všetkými negatívnymi následkami, a to ako ekonomickými v podobe straty majetku, tak spoločenskými v podobe spoločenskej stigmatizácie (Wachtlová, Slanina: Zákon o spotrebiteľskom úvere, Komentár, Praha, C.H.Beck, 2011, s.99).

Sekundárne sa ochranou spotrebiteľa dosiahne aj ochrana veriteľa a docieli sa tým želaný stav zodpovedného úverovania.

12. Súdny dvor Európskej únie v rozsudku vo veci C-449/13, CA Consumer Finance/Ingrid Bakkaus et al z 18.12.2014 uviedol, vykladajúc čl. 8 Smernice 2008/48/ES okrem iného to, že poskytovateľ úveru musí v každom jednotlivom prípade s prihladením ku konkrétnym okolnostiam zvážiť, či sa jedná o príslušné informácie a či sú tieto informácie dostatočné pre posúdenie úveruschopnosti spotrebiteľa. V tomto ohľade sa dostatočnosť uvedených informácií môže líšiť podľa okolností, za ktorých dôjde k uzavretiu úverovej zmluvy podľa osobnej situácie spotrebiteľa alebo podľa čiastky úveru uvedenej v tejto zmluve. Toto posúdenie je možné vykonať pomocou dokladov o finančnej situácii spotrebiteľa, ale nie je možné vylúčiť, aby poskytovateľ úveru zohľadnil prípadne skôr získané znalosti o finančnej situácii záujemcu o úver. Avšak len ničím nepodložené prehlásenia spotrebiteľa nemôžu byť samé o sebe kvalifikované ako dostatočné, pokiaľ nie sú podopreté žiadnymi dokladmi.

13. Súdny dvor Európskej únie v rozsudku vo veci C-58/18 zo 06.06.2019 Michel Schyns proti Belfius Banque SA uviedol, že Smernica 2008/48 neobsahuje žiadne ustanovenie týkajúce sa konania, ktoré musí veriteľ prijať v prípade akýchkoľvek pochybností o úverovej bonite spotrebiteľa. Určenie povinností, ktoré možno veriteľovi uložiť v nadväznosti na preskúmanie úverovej bonity, zostáva, pokiaľ ide o zmluvy o úvere spadajúce pod Smernicu 2008/48, v právomoci členských štátov, a teda nepatrí do rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

Z predmetného rozsudku Súdneho dvora Európskej únie tak vyplýva, že smernica priamo neupravuje podrobnosti zisťovania bonity, ponechala to bez harmonizácie, t.j. ide o právomoc členských štátov upraviť podrobnosti zisťovania bonity a dôsledky porušenia povinností s tým spojené.

14. Zo spisu vyplýva, že veriteľom, ktorý poskytol žalovanej peňažné prostriedky ako úver na základe zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 24.03.2016 bola Slovenská sporiteľňa, akciová spoločnosť, t.j. banka, ktorej zo zákona okrem posúdenia príjmu spotrebiteľa (§ 7 ods. 1 zákona) vyplýva aj povinnosť s vynaložením odbornej starostlivosti získať a účelne využiť údaje o spotrebiteľských úveroch tak, aby boli splnené podmienky odsekov 15 a 16 § 7, teda okrem povinnosti posúdiť schopnosti z údajov získaných z jedného alebo viacerých registrov, do ktorých poskytujú údaje veriteľa zákonom definovaní, pričom povinnosťou banky ako veriteľa je vynaloženie odbornej starostlivosti hodnoverne preukázať.

15. Zo spisu vyplýva, že žalobca na výzvu súdu prvej inštancie z 22.01.2021 ohľadne preukázania splnenia povinnosti veriteľa vo vzťahu k zisťovaniu bonity žalovanej pred uzavretím predmetnej zmluvy súdu predložil písomnosť, ktorá má nasvedčovať realizácii dopytu veriteľa do úverového registra. Súdu nepredložil žiadnu písomnosť preukazujúcu overenie príjmu spotrebiteľa ako to vyplýva z § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Informácia o príjme žalovanej spotrebiteľky vyžadovaná zákonom ustanovením § 7 ods. 1, nebola hodnoverne preukázaná ako veriteľovi ukladá § 7 ods. 15 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z.

16. Z uvedeného tak nevyplýva iné ako hodnoverné nepreukázanie toho, že veriteľ zo zmluvy konal s odbornou starostlivosťou, dôsledkom čoho je absencia oprávnenia vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Nakoľko konečná splatnosť spotrebiteľského úveru bola dojednaná ku dňu 20.04.2024 postúpenie práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na základe zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorá bola uzatvorená medzi žalobcom a Slovenskou sporiteľňou, a.s. 17.12.2018 bolo neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka nakoľko sa prieči § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Ak súd prvej inštancie žalobu ako nedôvodnú pre nedostatok vecnej aktívnej legitímácie zamietol, je jeho rozhodnutie v tomto smere vecne správne.

17. Pri konštatovaní absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v predmetnom konaní bolo už sekundárnym zaoberať sa tým, či bol správny názor súdu prvej inštancie, že úver zo zmluvy je úverom bezúročným a bezpoplatkovým ako to konštatoval súd prvej inštancie v bode 46. rozsudku.

18. Odvolací súd, vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, uzatvára, že žalobca, na ktorom bolo dôkazné bremeno k preukázaniu predpokladov pre platné postúpenie pohľadávky a vlastnú aktívnu vecnú legitímáciu, dôkazné bremeno v okolnostiach prípadu neunesol a ak súd prvej inštancie jeho žalobu zamietol, je jeho rozhodnutie správne. Správne rozhodnutiu o zamietnutí žaloby zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania odzrkadľujúci výsledok, ku ktorému sa v konaní dospelo. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

19. V odvolacom konaní žalobca úspešným nebol, naopak, fakticky plne úspešná bola žalovaná, ktorej by mal byť v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Z obsahu spisu však vyplýva, že žalovaná bola v odvolacom konaní pasívna, k odvolaniu sa nevyjadřila, náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila, podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z článku 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli by bolo zjavne nielen nelogické, ale aj v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania. Preto žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.